

– Ունի՞ս եկեղեցական հաւատարիմ բարեկամ մը:

– Իմ հօրս բարեկամ աւագերեց մը կայ այստեղ պատուական ծեր մը. նա միայն ես կը յարգեմ եւ նա զիս կը սիրէ, վաղն առավոտ ինք կ'ուզայ, իրեն խորհուրդ պետք է հարցնեմ:

– Եթէ այդպիսի բարեկամ ունիս, նա կրնայ մեր վրայ հանգուցելոց աւետարան մը կարդալ եւ ժողովրդեան կարծեցնել թէ պսակի արարողութիւնն է, որ կատարուեցաւ:

– Ես նաեւ այդ կ'արծիքեն եմ, այդ ծերը խելօք մարդ է, բան մը կը յարմարեցնէ մեզ համար: Ես շատ գոհ եղայ, իշխան, որ քեզ պէս անձ մը աստուած ինձ ուղարկեց* առաջին ակնարկես իմացայ, որ մարդու հետ գործ ունիմ, եւ ահա կը տեսնեմ թէ չի խաբուեցայ: Իրարու կ'օգնենք, կը պատրաստուենք, եւ երբ ժամանակը գա՝ կ'երթանք մեր նպատակին: Ես բոլոր իմ գաղտնիքս քեզ յայտնեցի իբրեւ հին բարեկամի. իմ կենացս անառակ եւ լուրջ կողմը ցոյց տուի. եթէ ունիս դու յայտնելու բան մը՝ վստահացիր եւ ապահով եղիր. եթէ պետք ունիս դու ստակի, զէնքի, սպասաւորի, մի քաշ- վիր. ինչ որ կրնամ կը ջանամ ընել:

– Շատ շնորհակալ եմ, բանի մը պետք չունիմ: Միայն քու մէկ օրինակիդ հետեւելու փափաղ կը զգամ, փոքրիկ գունդ մը կազմելու, բայց դժուարութիւնը հոն է, որ իմ ազգես մարդ չունիմ:

– Ի՞նչ ազգէ ես դու:

– Զայ եմ:

– Զայ՛... լսած եմ թէ հոս Գերմանիկ հայեր կան... Բայց քեզ խորհուրդ չեմ տալ օտարներ բերել այս լեռներուն մէջ, եւ կ'ասկածելի երեւալ մեր մարդկանց. աւելի լաւ՝ իմ օրինակիս հետեւէ, այս տղաքը, որ կը տեսնես՝ կենս արծաթագին ստրուկներ են, արաբաց որդիք, եւ մնացածն որբ տղայք, որ հայր, մայր, ազգական եւ բան մը չունենալով աշխարհիս վրայ, կամայ՝ ակամայ, հոգուով մարմինով ինձ անձնուէր եակներ են. գիտեն, որ ուրիշէ յոյս չի կայ, ես եմ, որ կը պատժեմ, ես, որ կը վարձատրեմ: Երբ փոքրիկ տկարութիւն մը, հիւանդութիւն մը կ'ունենամ, տեսնելու բան է իրենց հուսակտուր տխրութիւնը, եւ նոքա նաեւ որ օրերով երեսի վրայ պառկած՝ չեն կրնար շարժիլ խարազանի հարուածներու սաստկութենէն եւ վերբերեն, կը հարցնեն անձկութեամբ թէ՛ «Տիրուհին ինչպէ՞ս է»: